

Opozicija obdelovala Chamberlaina - Nemčija se že oglašča

Chamberlain bil predmet srditih napadov v parlamentu, ki pa so prepoznali in zato brezpomembni. — Proti Hitlerju bi se imel uporabljati jezik oborožene pesti, je dejal govornik. — Chamberlain napovedal še večje oboroževanje Anglije.

London, Anglija. — Nekakšno "zvonenje po točih", kakor pravi pregovor, je vprizorila vladna opozicija v angleškem parlamentu ta ponedeljek, ko je proti min. predsedniku Chamberlainu strahovito udrihala zaradi njegovega sporazuma z nazijsko Nemčijo, s katerim je pristal na razkosa- nje Čehoslovaške. Chamberlain sam je sicer kazal nervoznost, ko je poslušal napade, vendar ne strahu, kajti lahko je vedel, da je to le začasni vihar, ki se bo kmalu polegel in bo končno njegova obveljala, kakor je dozdaj še vedno.

V svoj zagovor je Chamberlain omenil, da je bil njegov namen "pomirjenje Evrope in odstranitev sumnje in sovraštva, ki je tako dolgo zastrupljalo ozračje," in da je med temi vprašanji česko povzročilo najbolj nevarno krizo. "Zdaj pa", je nadaljeval, "ko je to odstranjeno, upam, da bo mogoče nadaljnji napredek na poti do zdravega razuma."

Istčasno je Chamberlain povdaril, da se bo Anglija v bodoče še bolj intenzivno oboroževala, da bo pospešila hitrost v tem oziru in tudi količino. To pa je v kaj čudnem nasprotju z njegovo slovesno izjavo, ki jo je podal v Münchenu zadnji teden, namreč, da med Nemčijo in Anglijo ne sme priti nikoli več do vojne. Razni krogi se vprašujejo, proti komu se naj potem Anglija oborožuje? Ali vidi kakega novega sovražnika? Mussolini ne more priti v poštev, ker s tem bi hotel doseči Chamberlain čim najbolj pristranske prijateljske odnose.

Med glavnimi kritiki, ki so udirali po Chamberlainu v parlamentu je bil Adolf Duff Cooper. Ta mož je zadnji teden resigniral s svojega mesta kot prvi lord admiraltete, in sicer v protest proti sramotni podaji Anglije Hitlerju. Med tem, ko je povdaril, da lahko se hodi po svetu z glavo pod koncu, s čimer je menil, da mora Chamberlaina biti sram njegovega čina, je Cooper omenil, da ni šlo toliko za Čehoslovaško, zaradi katere bi se imela Anglija borovati, marveč zato, da se prepreči nevarnost, da bi ena velesila gospodovala v Evropi le na podlagi surove sile. Namesto sladkega prigovarjanja bi bil imel Chamberlain rabiti napram Hitlerju jezik oborožene pesti, češ, da je to edini jezik, ki ga more Hitler razumeti. Dalje je ožigosel Chamberlaina, da ni imel nikake pravice, podati izjave, da ne bo med vojne, in enako tudi ne, da bo Anglija garantirala in branila Čehoslovaško. S tem, ko je jeval zahteve, je temu dal še večji apetit, da bo ponovno prišel s še večjimi zahtevami.

Sirite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

LISTI SLEPE FRANCOZE

Francosko ljudstvo ne izve resnice o Čehoslovaški.

Pariz, Francija. — Francoska vlada ima tak vpliv na časopisje, da francosko ljudstvo ni izvedelo, kako zadeve stojijo v resnici s Čehoslovaško. O tem, da je Francija prelomila svojo obljubo napram Čehom in jih izdala, časopisje molči, pač pa povdarja zasluge vlade, da se je preprečila grožnja vojna, in da je Čehoslovaška sama od sebe, rade volje prepustila svoje ozemlje Hitlerju, da ga pomiri. Ljudstvo se torej veseli miru, ne vedo, za kako sramotno ceno je bil kupljen.

NE MARAJO ODLIKOVANJ IZDAJALCEV

Praga, Čehoslovaška. — Srd in zaničevanje do izdajalske Francije in Anglije je med českim prebivalstvom prikipelo do takega viška, da ne marajo imeti nič več opraviti s tema dvema državama. Zadnje nedelje je Rudolf Medek, predsednik čehoslovaških legionarjev, katerih se je na tisoče bojevalo med svetovno vojno v francoski armadi, vrnil angleškemu kralju neko visoko odlikovanje, ki ga je prejel svoječasnno od Anglije. Istočasno so drugi legionarji vrnil Franciji razna odlikovanja, ki so jih prejeli od nje. Sprva so nameravali legionarji korakati mimo francoskega konzulata in pometati svoja odlikovanja tja pred vrata, a jih je policija komaj pregovorila od te namer.

STAVKA SE UTEGNE KONČATI

Chicago, Ill. — Stavka uslužbencev na North Shore električni železnici, ki traja že od 16. avgusta, se utegne končati pred zaključkom tega tedna. Na dveh zborovanjih, ki sta se vršili v Milwaukee in v Waukeganu zadnje nedelje, je namreč unijsko delavstvo pristalo na nove pogoje. Po teh bo plača tistih, ki dobivajo manj kot 50 centov na uro, ostala neizpremenjena, dočim se bodo drugim za 20 odstotkov njih plače izdajali certifikati tekom prihodnjih dveh mesecev, v nadaljnjih treh mesecih pa za 15 odstotkov.

V SMRT NAMESTO K POROKI

Coldwater, Mich. — Avto, v katerem sta se vozila 37 letni L. E. Pierce ter njegova 30 letna zaročenka, Lucille McMichael, se je v soboto ponoči zaletel v neko drevo ob cesti. Moški je poškodban na mestu podlegel, dočim je ženska umrla med prevozom v bolnico. Par se je nameraval poročiti ta teden.

SIRITE AMER. SLOVENCIA

ODLOČEVANJE O VOJNI

Ali naj ljudstvo samo odločuje glede vojne?

New York, N. Y. — V zadnjem zasedanju kongresa je poslanec Ludlow stavil predlog za amandment k ustavi, po katerem bi se moralo ljudstvo s splošnim glasovanjem izraziti, predno bi Amerika šla v vojno proti kakemu drugi državi. Predlog je tedaj sicer propadel, vendar pa kaže, da bo v prihodnjem zasedanju ponovno prišel na dnevni red. Med tem časom je neka organizacija vodila med ljudstvom slamatno glasovanje glede njega in vedno več ljudi, namreč 68 odstotkov, se je izrazilo zanj in je tako mogoče, da bo prodrl, ako se bodo dali kongresniki vplivati od tega rezultata.

VIHAREN SPREJEM ZA "JUNAKE"

Chicago, Ill. — Kakor starodavni vojskovodje, ki so se po dobljeni zmagi na bojnem polju vračali domov in jim je prebivalstvo priredilo triumfalen sprejem, so se člani tukajšnje žogometalske skupine "Cubs", zmagovalno vrnili domov zadnje nedelje zvečer s svoje turneje. Igro za igro so dobivali zadnje dni v različnih mestih in to je bilo za čikaške lokalne patriote, katerim je šport glavna življenjska senzacija, dovolj povoda, da so bili popolnoma iz sebe od navdušenja. Na tisoče in tisoče se jih je nagnetlo na kolodvoru, da pozdravi vračajoče se bojevnike in policija je imela v resnici težavno delo, da je obvarovala došlece, da jih ni masa ljudstva zmečkala; drugega so drugim so tajno odpeljali z ogroženega kraja. A to še ni bilo vse: Za drugi dan, v ponedeljek, se je napovedala slovesna parada za zmagovite "junake" po čikaških ulicah, katero je vodil župan Kelly sam.

DEMONSTRACIJE PROTI HITLERJU

Union City, N. J. — Vodja nazijske organizacije Nemško-ameriškega Volksbunda, Fritz Kuhn, je za zadnje nedelje zvečer sklical tukaj zborovanje svojih članov, da se proslavi neki bavarski narodni praznik in obenem pa tudi nazijska okupacija čehoslovaških krajev. Zborovanje pa se je vršilo brez Kuhna; komaj se je namreč pokazal ta mož na licu mesta, ga je množica, ki se je nabrala tamkaj, pozdravila s kamenjem in s klici: "Doli s Hitlerjem!" Pod policijskim varstvom se je moral nato Kuhn odpeljati, na kar se je vršilo zborovanje.

VIHARJI ZAHTEVALI ŽIVLJENJA

Osla, Norveška. — Tekom zadnjih mesecev so polarni viharji zahtevali 31 človeških življenj. Od teh jih je bilo 16 na neki polarni ekspediciji, ostalih 15 pa se je vozilo z nekim angleškim parnikom.

17 MILJARD ZA OROŽJE

Washington, D. C. — Organizacija Foreign Policy Ass'n je zadnje nedelje objavila, da se je izračunalo, da je svet izdal tekom tega leta nič manj kakor \$17,000,000,000 za samo orožje in vprašanje obstoja, koliko časa bodo mogle posamezne države vzdržati s svojimi financami v tej nori tekmi. V letu 1938 se je porabilo v ta namen skupno samo štiri milijarde.

KRIŽEM SVETA

Bukaresta, Rumunija. — V nedeljo zvečer je na svojem domu preminul 75 letni maršal Avarescu, ki je bil vrhovni poveljnik rumunske armade med svetovno vojno. Pozneje je bil večkrat vplivna osebnost v raznih vladah.

London, Anglija. — Te dni se je izvedelo, da je zadnji teden vladala tukaj nekakšna diktatura glede svobodnega govora o Nemčiji in Čehoslovaški. Neki vplivni organizaciji se sploh ni dovolila nobena dvorana za zborovanje.

Jeruzalem, Palestina. — Do dveh velikih spopadov je prišlo koncem zadnjega tedna med Arabci in angleškim vojaštvom, v katerih je bilo pobitih 67 Arabcev.

FRANCO NE ODNEHA

Hendaye, Francija. — V Španiji ne bo miru, dokler se ne bo ta dosegel z zmago orožja nacionalistov. V tem smislu se je izrazil zadnje nedelje nacionalistični vodja, general Franco, in domneva se, da pomeni njegova izjava znamenje za novo ofenzivo. Istočasno pa se poroča, da Italija umika svoje vojaštvo iz Španije.

NOVE NAZIJSKE ZAHTEVE

Komaj je njih 'pomiritev' končana, se naziji že oglašajo, kaj vse še zahtevajo.

Berlin, Nemčija. — Zelo so se zmotili Chamberlain in vsi drugi njegovega mišljenja, ako so pričakovali, da se bodo naziji z zmago, doseženo v Münchenu, zadovoljili in zdaj mirovali. Komaj je poteklo namreč par dni, že so se začeli dati v javnost prvi glasovi, kaj vse Nemčija še zahteva.

Listi, ki so v Nemčiji vsi pod vladno kontrolo in kot taki vladno glasilo, so v ponedeljek našli več točk, ki bodo še potrebne, predno se bo položaj "pomiril". Med temi je vprašanje kolonij, češ, da je pomanjkanje kolonij "neznosno". Dalje se bodo morali tujezemski dolgovni Nemčije ponovno znižati, in sicer glavnica kakor tudi obresti. Anglija in Francija bosta morale uradno priznati Abesinijo Italiji ter obenem tudi poskrbeti, da se vojna v Španiji "zadovoljivo reši", kar seveda pomeni, da mora zmagati Franco. Rusija se mora popolnoma izključiti iz evropske politike, pravijo listi, in tako bo morala Francija, ako hoče, da jo bodo naziji "radi imeli", pretrgati vsake zveze z njo. Popolnoma nepokrito se listi tudi izražajo, da bo morala biti v nadalje politika Čehoslovaške, domača in tujezemska, popolnoma taka, kakor jo žele naziji, da bo tako postala ta država nekaka nazijska provinca.

In kdo se bo upal Hitlerju upirati, ako bo še več zahteval!

NJEGOVO OPRAVILO KONČANO

Z umikanjem čehoslovaške armade iz sudetskih pokrajin je končano tudi opravilo, ki ga je izvrševal češki orožnik, katerega kaže slika. Bil je namreč eden članov orožniške patrulje, katere je pregledovala listine beguncev, ki so se umaknili iz ogroženih pokrajin ter bežali v Prago.

Iz Jugoslavije

Zanimivi izumi domačih izumiteljev na ljubljanskem velesejmu, ki se je vršil v Ljubljani v mesecu septembru. — Motor se vžgal in zanetil nevaren požar. — Smrtna kosa. — Še druge vesti iz stare domovine.

Praktični izumi

Ljubljana, sredi septembra. — Slovenci smo v resnici majhen narod, pa mnogo razmišljamo. Poleg tega smo tudi kompotni in spravljamo po možnosti vse kar je odveč v žepu, da imamo kolikor mogoče prostoro. En žep bomo pa morali sedaj izprazniti, da bomo dejali vanj "žepni dežnik", posrečen izum domačega izumitelja g. Pongraca iz Rajhenburga. Ta novost je vzbujala na letošnjem ljubljanskem velesejmu izredno pozornost, saj so ga morali najmanj 2000 do 3000 razkazati, ga zapreti in razpeti v največje občudovanje obiskovalcev. Dežnik je zaprt v malem eteliju, ki ga je treba odpreti, potegniti dežnik ven. Rahel pritisk na vzmet in dežnik je razpet; zopet rahel pritisk na drugo vzmet in dežnik se sam zravna v majhno obliko, katero spraviš nazaj v škatlico in to v žep, kjer te prav nič ne ovira. Ženske ga lahko spravijo v ročno torbico, poleg pudra in druge ropotije za sminkanje. Inozemci so se zelo zanimali za novost, zlasti Amerikanci, ki bi radi patent odkupili.

Druga zanimivost je zložljiva postelja, ki se da zložiti v mal snop, in ima v zloženem stanju obliko zložene potovalne odeje z ročajem. Tehta komaj 10 do 11 funtov, če je narejena iz aluminija in komaj še enkrat toliko, če je iz železa. Postelja je predvsem uporabna za družine v tesnih stanovanjih za stalno uporabo, ali pa za primere obiskov. Izumitelj je g. Franc Krelj iz Kranja.

Tretja zanimivost, ki je obenem koristna in praktična, je matična tirna zapora, katero je izumil g. Feliks Briner iz Celja. Ta naprava varuje rudarja pred smrtno nevarnostjo, ker avtomat prepreči dovoz vozička k jasku, če ni izvažalnega koča na dotičnem horizontu in tiru. Dosedaj se je večkrat zgodilo, da je padel voziček z rudarjem vred v globino.

G. Grudnik iz Dravlj je razkazoval svoj izpopolnjeni aparat za omamljanje živine. Aparat je tako skonstruiran, da omami klavno živino v trenutku in brez bolečin.

Peti izum je higijenična praktična pipa za vodo na nožni vzvod, brez ročne uporabe, katero je izumil Idričan. g. Ignac Majnik iz Kranja. Ta iznajdba je važna zlasti za zdravnike, bolnice, industrijo, trgovino in obrt ter sploh povsod, kjer zapira in odpira vodovodne pipe na stotine rok. To so torej najnovejši slovenski izumi, ki so vzbujali na letošnjem velesejmu izredno pozornost.

Sirite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

Velik požar pri Breznici

Breznica, 21. sept. — Pretekli tork je vso faro silno razburil velikanski požar, ki upepelil kar dve domačiji. V vasi Breg, župnija Breznica, so pri posestniku "Ribču" mašinali oves. Ker pa niso odklopili motorja, je čez čas, ko že ni bilo nobenega domačih več tam, kar nanaglo nastal velikanski požar. Vžgal se je motor, takoj nato slama, seno in vse, kar je bilo v skednju. Naenkrat je bil ves skedenj v ognju. Ogenj je zelo hitro napredoval in objel še hišo ter sosedovo hišo. Sosedje so takoj začeli nositi vodo in polivati druge hiše.

Prispele so gasilske čete iz Breznice, Smukuca in Radovljice in se skupno trudile, da bi otele vsaj druge hiše. Bilo je zelo kritično, ker na Bregu nimamo dosti vode. Vendar pa se jim je posrečilo oreti druge hiše, le pri Ribču in Torcu je vse pogorelo.

Od strele zadet

Pri Devici Mariji v Brezju na Štajerskem je strela udarila v hišo 26 letnega delavca Franca Kosa. Oplazila je sama Kosa, da je obležal nezavesten in so ga morali odpeljati v mariborsko bolnico.

Smrtna kosa

V Podpeči pri Dobropoljah je umrla Franciška Sparar, posestnica. — V Dravljah-Ljubljani, je umrla Marija Tehovnik, gostilničarka in posestnica stara 76 let.

Ranjen v prepiru

Na Rudniku pri Ljubljani so imeli nekega večera veselico, na katero je prišel tudi 30 letni posestnikov sin Franc Taškanič z Rudnika. Ker je bil nekoliko vinjen je začel tam izživati in je izzval prepir, v katerem je eden navalil nanj in mu zadal z nožem precej nevarno rano v vrat, da so ga morali odpeljati v bolnico. Napadalec so aretirali.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V. Jugoslavijo:	V Italijo:
Za: Din: 100	Za: Lir: 100
\$ 2.55	\$ 6.50
\$ 5.00	\$ 12.25
\$ 7.20	\$ 30.00
\$ 10.00	\$ 57.00
\$ 11.65	\$ 112.50
\$ 23.00	\$ 167.50

Pri večjih svotah poseben popust

Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 5.00 pošljite \$ 5.75
Za \$ 10.00 pošljite \$ 10.85
Za \$ 25.00 pošljite \$ 26.00

Vsa pisma pošljite na:
JOHN JERICH
1849 West Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoev po praznikih.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiskajo:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti deposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopolne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Čehoslovaško razkosavajo

Kakor že znano so v Monakovem Angleži in Francozi padli na kolena pred Hitlerjem in Mussolinijem in dovolili nazijskemu blufanju vse, in še več, kakor je sam prvotno zahteval.

To, kar trobi v svet zdaj, angleški ministerski predsednik Chamberlain in z njim francoski minister Daladier, ni nič drugega kakor le sam političen bluf, da nasujejo trenutno svetovni javnosti peska v oči, ko z deviško nedolžnostjo zatrjujejo, da sta storila vse kar sta, le iz zgolj namena, da sta ohranila Evropi mir. Za vsem je neko barantanje, za katerega svetovna javnost še ne ve. Najbrže sta diktatorja dala besedo (katere pa itak ne bota dolgo držala), da se bota umaknila iz Španije in da ne bodo v Sredozemlju več nadlegovali Angležev, pa zaradi kolonij so se na kak kramarski način poravnali. Za vse to naj pa plača Slovan s svojo zemljo. V tem slučaju Čehoslovaška, v bodoče pa še drugi Slovani. Zdi se, da so Francozi in Angleži dali prosto roko Hitlerju proti Rusiji. Vse to bomo najbrže kmalu zaznali. Nečedna politična kupčija je to, ki pušča na Angliji in Franciji pečat izdajstva in verolomstva do Slovanov. Slovani, če imajo kaj soli v svojih glavah, si morajo to dobro zapomniti.

Najbolj smešna izjava, ki jo je še kdaj izrekel kak angleški politik, je pa izjava ministra Chamberlaina, ko trdi po svojem povratu iz Monakovega, da sta si z Hitlerjem dala obljubo, da nemški ne angleški narod se ne bo nikoli več eden proti drugemu vojskoval. Samo malo potrpite, obenem si pa to izjavo vsak dobro zapomni. Prišel bo kaj kmalu čas, ki bo pokazal, kako nepreviden je bil Chamberlain, ko je podal to izjavo.

Čehoslovaški bodo odrezali po zaslugi "zvestih" prijateljev Angležev in Francozov, velike dele njenega telesa. Zdaj zahtevajo Spodnjo Šlezijo še Poljaki in Madžari zahtevajo del Podkarpata. Glavne industrijske kraje bo pobral Hitler. Sudetsko pogorje, ki tvorijo tri razsežne gorske ride, ki so nudili najboljše naravno obrambo proti Nemcem so Čehi silno utrdili. Vsi hribi so bili mogočno utrjeni. Globoko pod hribi pa vse votlo, kjer so se nahajale vojašnice, shrambe za municijo, železnice vozijo iz hriba v hrib, vse urejeno moderno, še skoro bolj, kakor pa Maginotova obrambena linija ob Reni. Vse to, ki je stalo Čehi težke milijone, so morali po politični zaslepljenosti in pa radi izdajstva Angležev in Francozov zastoj prepustiti Nemcem, svojim največjim sovražnikom. To ima slovenska Čehoslovaška za svoje zvesto zavezništvo s Francozi in Angleži! Ali se bodo Slovani kdaj naučili, koliko je verovati političnim prefrigancem zapadne Evrope?

Kaj bo s Čehoslovaško v bodočnosti? Ostala bo okrnjena, obdana, kakor mali otoček od morja germanstva, ki bo butalo sistematično naprej ob slovanski svet. Pravijo, da so obljubili "Veliki štirje": Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini, da bodo garantirali Čehoslovaški nove meje. Za počit! Ali jih niso garantirali tudi leta 1918, v Parizu? Kako so Angleži in Francozi to garancijo držali in kako so jo čuvali? Konferenca v Monakovem, daje jasen odgovor na to. Take izjave so največje politično varanje. Da, zadnja konferenca v Monakovem dokazuje, da vsi podpisi in vsi sklepi niso vredni piškavega oreha za male države in male narode. To so prav take tolažbe, kakor tolažbo očka pa mati otroka, da naj bodo pridni, da jim bodo iz mesta prinesli cukerečka.

Čehoslovaška, obdana od vseh strani od nazijske propagande, bo imela silno težavno stališče. Seveda se bo morala sprijazniti z novim položajem. Politika, ki jo je doslej vodil Beneš, bo nemogoča. Kot zaveden Slovan in velik demokrat bo imel silno težavno stališče. Hitler bo uplival na vse načine, da Benešovo vladno in njega samega strmoglaviti ter da dobi v Čehoslovaški nazijskim idejam prijazno vladno. Če pride do tega, bo postala Češka vazalka Nemčije, kar bo nazadnje morala, ali ji bo pa germanstvo grozilo, da jo zasuši.

Ampak ta Hitler, ki mu zdaj ustrezajo ne bo nikoli za-

dovoljen. Ropotal bo naprej in naprej in skrivaj pripravljaj obračun tudi za Angleže in Francoze. Takrat bodo pa iskali zopet zvestih zaveznikov med Slovani. Takrat pa, če so Slovani pametni jim naj bi dali, kakor pravimo Slovenci: pošteno kranjsko brco!

Taki "zvesti zavezniki", kakor so Angleži in Francozi drugega ne zaslužijo.

Društvo narodov in Liga narodov nista za male narode nič drugega, kakor navadna past, ki so jo nastavili velike sile, da love z njo male narode. Ko se vjamejo v ta političen evropski kurnik jih velike sile love, kakor kuharice piščeta in jih koljejo in skubejo. Prva je bila Etiopija, druga Mandžurija, tretja Čehoslovaška. Who is next?

40 LETNICA FARE SV. ŠTE. FANA

Chicago, Ill.
Vsakemu je znano, da je vsak začetek težak, bodisi v družini, pri družtvih, ali kakoršnih koli ustanovah. Tako se je tudi naša fara skozi 40 let borila za svoj obstoj. Vsa čast ustanoviteljem in darovalcem, ki so našo cerkev podpirali dolgo dobo 40 let. Zato so naš prečastiti g. župnik s svojim odborom sklenili, naj se letos, za ta redki jubilej, priredi nekaj posebnega. Imeli bomo torej bazar v šolski dvorani, ki se bo začel 7. oktobra, končal pa 15. oktobra. Takoj naslednji dan, v nedeljo 16. oktobra, pa bo jubilejna vinska trgatev.

Malo čudno se sliši, pa je resnica, da boste na tem bazaru med drugim videli samega vruga. Od kod je prišel, sam vrag vedi. Ta vrag je zares od vruga izkušal vas bo na ta način, da vam bo dajal po cel dolar za en cent.

Vinska trgatev je vsakemu znana, saj jo je naša fara priredila že par let zaporedoma. Ali letošnja vinska trgatev — for the love of Mike — bo pa something special, samo ne bom tukaj povedal, kaj vse bo. Lahko pa trdim, da v teku 40 let nikdar ni bilo tega pri naši fari, kar bo zdaj, pa mislim, da tudi nikjer drugje v celi Ameriki ne, namreč, da bi se vprizorilo starodavno črnomaljsko kolo. Tisti, ki ste doma iz Bele krajine, posebno iz Črnomlja, ste gotovo slišali o tem, nekateri ste morda celo sami sodelovali; vsem drugim rojakom pa bo to kolo nekaj popolnoma novega.

Vsi občinstvo vljudo vabimo, pridite na bazar. Bomo videli kateremu se bo posrečilo samega vruga ukaniti. Pridite pa tudi na vinsko trgatev obirajte grozdje in druge dobre reči, pa tudi pogledat in poslušat lepo črnomaljsko kolo.

Oboje, bazar in trgatev bo nekaj posebnega. Zaradi praznovanja 40 letnica naše fаре bo vse še drugače pripravljeno kakor druga leta, zato pridite vsi v dvorano.

Eden od fare

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

SEJA PODRUŽNICE ŽENSKÉ ZVEZE

Chicago, Ill.
V četrtek 6. oktobra se vrši seja naše podružnice SZŽ in sicer točno ob 8 uri zvečer. Članice so naprosene, da se seje udeležijo v kar moč obilnem številu, ker bo seja zelo zanimiva. Naša članica Mrs. Mary Blaj in Eveline Fabjan, ki so se pred kratkim vrnile z obiska v domovini in potovanja po Evropi, nam bodo povedale mnogo zanimivega.

Vse one, katere imate knjige, jih prinesite nazaj, tako tudi denar, ša pred našo veselico, ki bo 23. oktobra. — Ob enem opozorjam one članice, ki so zaostale s svojimi mesečnimi assamenti, da bi čim prej mogoče poravnale zaostalo. Naj same prinesejo plačati, saj same veste, da ni lahko hoditi od hiše do hiše in kolektati assesment.

Po seji bomo imeli nekoliko okrepčila. — Pozdrav in nasvidenje na seji v četrtek zvečer.

Lillian Kozek, tajnica

ZANIMIVO PISMO IZ BRAZILJE

(Piše Ivan Butkovič, doma iz Cerknice)

Rio de Janeiro, 21. avg. 1938

Gotovo pride le redkokdaj kakšna novica iz ene največjih držav na svetu, zemlje večne pomladi, zemlje nekdanje Atlantide, domovine največjih pragozdov, domovine divjih Indijancev, raznih strašnih kač in drugih zveri.

Površina te naše druge domovine znaša okrog 8 milijonov in pol kvadratnih kilometrov ter ima samo 45 milijonov prebivalcev. Deli se v 21 federalnih držav, od katerih je Amazona največja, saj meri okoli 2 milijona kvad. km, a nima niti enega milijona prebivalcev. Država Sao Paulo, v kateri živi največ Jugoslovancev, meri okrog 250.000 kv. km, a ima okoli 6 milijonov prebivalcev. Prebivalstva je okoli 80% belega, a drugo od pade na črnce ter razne mešanice, ki žive po divjih pragozdih, ter se ne ve, koliko jih je.

Mnogo je naseljencev po južnih državah, kjer je pod-

nebje zmerno, dočim po severnih državah žive skoro sami domačini, ker lažje prenašajo tropično vročino.

Trgovina je dobra razvita, ter imajo skoro vse svetovne države tukaj svoja zastopstva, posebno se vodi v zadnjem času strašen boj med Severno Ameriko ter Nemčijo za nadvlado na tem trgu.

Industrija se jako hitro razvija posebno v državi Sao Paulo, ki je priznana kot največje industrijsko središče v Južni Ameriki ter se nahaja tovarna pri tovarni. Razume se, da je tukaj največ naših izseljencev.

Ko je proti koncu preteklega stoletja Brazilija odpravila suženjstvo ter je začelo prijamkovati delovnih moči, je prišel glas tudi k nam o brazilskih dobrotah. Posebno veliko propagando so delali po revni Dalmaciji, Istri ter naši Primorski. Naša krušna zemlja ni mogla preživeti vseh svojih sinov, zato so šli po svetu iskati sreče, a kako razočaranje jih je doletelo, ko so se znašli sredi pragozdov ter med divjimi Indijanci. Zanimive stvari mi je pripovedoval moj stric Lojze Pavlovič (doma iz Paltja, ki je prišel sem pred 44 leti), ko se je boril proti tem divjakom. Med temi pionirji najdemo mnogo znanih imen kot: Ule, (doma iz Grahovega), Košuta (iz Vipave, s katerimi sinovi sem študiral na ljubljanski realki leta 1914—1920), Pušnik, Kollar ter drugi, ki so se preselili v Severno Ameriko. Na kako kulturno delo teh ljudi ni bilo niti misliti, ker vsak lahko va, kako so bili ti izseljenci izobraženi pred 40. leti. Kakor sem že omenil, so prišli ti ljudje iz bivše Avstro-Ogrske ter ostali zvesti tedanjemu cesarju Francu Jožefu. Mnogo teh ljudi se je popolnoma odtujilo svojem jeziku, ter so postali pravi Nemci kar so ti tiste čase uživali pravi sloves med domačini, a njihovi otroci so se žalostneje končali ter se popolnoma odtujili, tako da niti eden ne ve, odkod je doma njegov oče ali mati. Kakšna je bila ta prva skupina izseljencev, se lahko vidi iz tega, da se ni niti eden javil med svetovno vojno, ko je "Jugoslovani. Odrbana" delala nadčloveško delo med izseljenci v Južni Ameriki, za osvobodjenje ter zedinjenje vseh Jugoslovancev. To predvino skupino naseljencev, lahko popolnoma izbrisemo iz zgodovine brazil. izseljencev, kot žalostno izgubljeno bitko.

Po statistiki se je po letu 1928 preselilo v Brazilijo okrog 40 do 50 tisoč jugoslovanskih državljanov, po večini so to Nemci in Madžari, a precejšen del tudi Dalmatincev. Največ poljedelcev, kateri so obdelovali kavine nasade. Polagoma so se preselili v industrijska središča, posebno mnogo jih je v Sao Paulo, tako, da je mesto postalo središče naše kolonije v Braziliji.

Kakor hitro se je naša kolonija osamosvojila, se je začelo tudi narodnostno zavedati in razvijati, posebno še, ko je prišlo sem nekaj zavednih Jugoslovancev ter kulturnih delav-

cev. Naj omenim gospoda Paternosta, Černigoja, Košuto ter mojo malenkost.

Lahko se reče, da je toliko družtev, ki so bila ustanovljena, bodisi iz dobrih ali slabih namenov, prav žalostno končalo, ker nam je primanjkovalo časa in smo se na drugi strani tudi razšli vsak po svojih poteh.

L. 1929 se je ustanovil tednik "Jugoslovani v Braziliji", ki je bil ustanovljen z dobrimi nameni, a je kmalu prenehal izhajati. Pozneje l. 1931. je začel izhajati tednik "Brazilski Slovan", katerega urednik sam bil jaz, a je bil zaradi velike krize l. 1932. tudi ustavljen. Pozneje se radi pomanjkanja časa nisem hotel niti mogel ukvarjati s tem časopisom.

Kar se tiče kulturnih in prosvetnih ter nacionalnih razmer, so zelo žalostne ter je vse zapuščeno. Treba bo dosti dela in truda, da se stanje privede na pravo pot. Naša mladina govori skoro izključno jezik domačinov (portugalsko). Mnogokrat po cele mesece ne dobiš rojaka, ker je vse zaposleno kje izven mesta, tako da človek mnogo rajši govori jezik domačinov nego svojega. Jaz sam sem prepotoval skoro celo Brazilijo, a ko se človek zopet sreča z našimi ljudmi, mi gre tako nekako težko beseda iz ust. Še hujše je pa med našimi mlajšimi, ki govorijo portugalsko, ker hodijo v portugalske šole.

Dela je sicer tu dosti ter ne poznamo brezposelnosti, a za služek ni Bog ve kako dober, ker je valuta jako nizka. Vsak pa tu lahko izhaja, ker je vse jelo poceni. Naši so vsi delavni ljudje ter imajo skoro vsi svoje domove. Mnogi precej dobro stojijo, kakor g. Patermost, ki je lastnik mnogih hiš, stavbnih parcel, g. Ule, hišni posestnik, Černigoj gradbeni inženir ter moja malenkost kot višji uradnik (director) tovarn alkoholnih pijač.

Tako živimo med tujim svetom. Često se spominjamo nazaj na prejšnja leta, ko smo bili še mladi ter sanjali o čudovitem svetu. Posebno se spominjamo na svojo domovino o praznikih, kakor so božični ali velikonočni. Tu ni zime, niti jasnice, pač pa večna pomlad ter tuji obrazi.

Katoliški Slovenci naročajo "Amerikanski Slovenec"

SPREJME SE par poštenih možkih na hrano in stanovanje. na naslov 2309 W. 25th St. Tel. Seeley 7069.

FARMA NA PRODAJ

Farma, obsegajoča 160 akrov zemlje, v sredi največje slovenske farmarske naselbine, se proda po zmerno nizki ceni. Moderno urejena hiša in hlev ter vse drugo gospodarsko poslopje v najlepšem stanju.

Za podrobnosti vprašajte Mrs. Margaret Lukas, R. 1, Willard, Wis.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Iz stare domovine se vračajo

Koncem zadnjega tedna so se zglasile v našem uredništvu Mrs. Mary Pritzel iz Pueblo, Colo. ter Miss Mary Klun, naša navdušena zastopnica iz Leadville, Colo. in Mrs. Agnes Keržan iz Leadville, Colo. Vse tri se vračajo proti domu iz obiska v stari domovini. Maršikaj zanimivega so vedele povedati o lepi stari domovini in o potovanju tja in nazaj. Njih obiska smo se zelo zveselili.

Žalostna vest

La Salle, Ill. — Tukajšnja rojakinja ga. Mary Strudel je zadnje dni prejela iz stare domovine od sestre Lojzike žalostno sporočilo, da ji je v Ljubljani v bolnišnici, preden s svetotajstvi za umirajočel, umrl njen brat Frank Avbel. Pokopali so ga na pokopališče sv. Krištofa v Ljubljani. — Naj v miru počiva.

Podlegel pljučnici

Detroit, Mich. — Tukaj je podlegel pljučnici v Ameriki rojeni slovenski rojak William Travnik. Rojen je bil v Penny leta 1909.

Poroka

So. Chicago, Ill. — Preteklo soboto se je poročila v tukajšnji slovenski cerkvi sv. Jurja Miss Helen Shifrer, najmlajša hčerka Mr. in Mrs. Martin in Mary Shifrer z Ewing Ave. Poroka je bila s sv. mašo ob pol enajstih. — Vse najboljše v novem stanu!

Smrt rojakinje

Port Washington, Wis. — V bolnišnici sv. Nikolaja v Sheboyganu je pred kratkim umrla tukajšnja rojakinja Mrs. Mary Kesner, roj. Smith (Kovač), v starosti 40 let. Doma je bila iz Ljubnega v Savinjski dolini in je prišla v Ameriko s svojimi starši kot 13 letna deklica. Zapušča soproga, tri hčere in enega sina in dve sestri.

SDZ IMA NOVI ODBOR

Cleveland, O. — Po devetdnevem zasedanju je bila 22. septembra zaključena konvencija Slov. Dobrodelne Zveze. V novi odbor so bili izvoljeni: Glavni preds. Jos. Ponikvar, I. podpredsednik Frances Surtz, II. podp. Mrs. Frances Breščak, III. podpreds. Stanley Ravnarib; glav. tajnik John Gornik, pom. taj. Max Traven, zapisnikar Louis Rozman, blag. Jos. Okorn; nadzorniki: Frank Shuster, Mary Durn, Mary Jerman, Helen Tomazič, John Pollack; finančni odbor: Joseph Lekan, Anton Vehovec, Frank Virant, Ray Breskvar in Stanko Dolenc; porotniki: Louis Balant, Mary Bradach in Wm. Vichich; komisar atletike R. Lokar; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern.

"TARZAN NEUSTRAŠEN"

(55)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Jeff si je začet častil k svoji sreči. Kako naj bi pa tudi mogel drugače? Mary je mirno spala in utrujena kot je bila, se ni mogla še kmalu prebuditi, to je Jeff dobro vedel. V veseljem pričakovanju usodnega trenutka ko bo zanihanil po Tarzanu, je še ravnice prijel za cev svoje puške in čakal.

Tako je Jeff stal v pripravljenosti. Že je zaslišal šum in lomljenje vej. Vedno bližje in bližje. — Toda, če bi bil Jeff nekoliko bolj poznavalec džungle, bi moral pač spoznati, da ta šum ni prihajal od strani, odkoder se je oglašil Tarzan. Pa to Jeffa ni motilo, preveč je bil vesel uspeha.

Resnica je pa ta, da Tarzan ni nikoli delal šuma, kadar je šel skozi džunglo. Bil je pač previden. Ta šum, ki ga je Jeff slišal, je bil vse nekaj drugega, kot "Tarzanove stopinje". Džungla je vse drugačna kot ostali svet in v džungli se mora vse boriti za svoj lastni obstanek, hude in zverine.

Lev je bil, ki ga je Jeff zamenjal s Tarzanom, ki je iskal plena. Ko se je Jeffu zdelo, da šum ne prihaja naravnost k njemu, je zaklical: "Tukaj sem, sem pojdi." V tem se je lev ozrl in obstal. Nedaleč pred seboj je namreč zagledal masten plen. Od veselja le zverina zarjula in se poglala proti Jeffu.

POTORI Pogled na svetovne pogoje našega in imena. Ako ti je naravnost potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO.

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo J. Miroslavich, 3724 Wil-
liams St., Denver, Colo.
2. podpredsednik: Frank Primovich, 1927 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochevar, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 9510 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
3. nadzornik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Frank Glach, 1096 E. 77th St., Cleveland, Ohio.
2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Peter B. Golech, R. D. No. 2, Box 143, Sandy, Utah.
4. porotnik: Joseph Skrabec, 412 W. New York Ave., Canon City, Colo.
5. porotnik: Frank M. Tomisic, 903 W. 6th St., Walsenburg, Colo.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glav-
nega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Pro-
stje za sprejem v odrasli oddelki, spremembe zavarovalnice, kakor tudi
bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovancem, kakor tudi članom dru-
gih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priključijo.
Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega dru-
štva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede
ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila
in potrebne listine.

SLOVENC, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

GLAVNI PREDSEDNIK ZSZ GOVORIL NA RADIO POSTAJI WGES V NEDELJO 2. OKTOBRA.

(Govor sledi)

Spoštovani mi rojaki in rojakinje: Kot gl. predsednik Za-
padne Slovanske Zveze vas iskreno pozdravljam. Ob tej priliki si
želim v prijazno dolžnost da vam stavim sledečo vprašanje, ka-
kovo je danes največjega pomena v vsaki družini:

ALI STE VI IN VAŠI DRAGI ZAVAROVANI?

Zapadna Slovanska Zveza nudi življensko zavarovalnico,
poškodninske, bolniške, operacijske in odškodninske podpore po
zelo nizkih cenah — in vse na samo enem samem certifikatu.
Vam ni potreba več kot eden certifikat da dobite to obširno zava-
rovalnico proti vsakovrstni nesreči v življenju. Zapadna Slovan-
ska Zveza zavaruje po sledečih načrtih: Navadno celozivljensko,
dvojsetletno plačilno, in Dvajsetletno ustanovno (Endowment)
zavarovalnico. Informirajte in prepričajte se o posojilni vred-
nosti in podaljšani zavarovalnini teh certifikatov.

Kaša moška ali ženska oseba kavkaškega, oz. belega plemena
med starostjo 16 in 50 let, ki govori angleški ali pa katerikoli slo-
venski jezik, ako uspešno prestane zdravniško preiskavo, se sprej-
me v članstvo Zveze. Mesečni prispevki so po jako nizkih cenah,
odražajo se na razred in svoto zavarovalnine in starost ob pristopu.
V mladinski oddelki se sprejemajo otroci od enega do šest-
najstega leta. Mesečni prispevki so samo po 15c, neglede na sta-
rost otroka ob pristopu, in smrtninska zavarovalnina je pa od
\$34.00 do \$450.00, to je sicer odvisno na starost ob smrti otroka.

Mi se v veliki meri udeležujemo v športnih, družabnih in
drugih aktivnostih za dobrobit mladine naše organizacije.
Življenska zavarovalnina je neobhodna potreba. Danes mož-
no je v žene, vsakovrstnih stanov, nič več ne smatrajo zavaroval-
ninsko protekcijo za razkošnost, ampak za potrebo, varstvo in
varnost vsakega doma. Z dolarjem vaše zavarovalnine plačate
več kot je vam mogoče storiti z drugim denarjem. Ta denar ku-
pi še več kot zapuščino. Življenska zavarovalnina je dozorli sad
pripravljenosti, solnični obsev okoli praznega stola, stvarnik bo-
gastva, branitelj domov, preskrbnik proti pomanjkanju, ohrani-
telj zapuščin, denar takoj pri rokah tedaj, ko ga najbolj rabite.
Naš zavarovalninski certifikat bo odgnal stran boječe skrbi, ka-
tere oropajo življenju veliko veselja in miru.

Zapadna Slovanska Zveza ima uradno dovoljenje poslovati po
raznih državah in je podvržena rednim preiskavam po državnih
oblastih. Od njene ustanovitve v zadnjih 30. letih, pa do danes,
je točno izplačevala vse upravičene zahteve in obligacije kakor
bitno so bile tozadevne listine dostavljene gl. uradu. V tekoči ju-
bilejni kampanji, katera se zaključuje 31. decembra t. l., je popo-
loma prosta pristopnina, in Zveza bo tudi povrnila stroške zdrav-
niške preiskave. Pišite za vsa nadaljna pojasnila na gl. urad
Zapadne Slovanske Zveze, 4825 Washington St., Denver, Colo. ali
pa pridite v dotiko z uradniki kateregakoli krajevnega društva
ZSZ.

Vzemite si k srcu sledeči nasvet: ČAS ZAVAROVATI VAS
IN VAŠE DRAGE JE TADAJ, KO IMATE PRILIKO IN DOK-
LER STE PRI ZDRAVJU.

K zaključku izrekam izrečno zahvalo g. George Marchenu,
kateri mi je dal na razpolago postajo WGES, kakor tudi prilož-
ni materij, ZAPADNA SLOVANSKA ZVEZA.

Prisrčna vam hvala za vašo pozornost in posluh.

ZSZ ENGLISH SECTION

WASHINGTON JUVENILES
NO. 9, W.S.A.

Cleveland, O.
Our next meeting is October
21 at the Workmen's Home on
Waterloo Road at 6:30 P. M.
After the meeting we will have
refreshments and music. All
members are asked to come to
this meeting.
We now have a new Vice
President Olga Polis, our former
Vice President, Mollie Zupanz,

left because of the distance be-
tween her home and our Hall.
Thank You.

Pres. Magdalene Menart

HELP!

Have you changed your address
recently?

If so, have you advised the
Editor by filling out the change of
address form, so that your copy
may be properly addressed to you?

By giving us this help you will
save a charge of two cents levied
by Uncle Sam for each notice that
your paper is improperly addressed
or cannot be delivered to the ad-
dress given.

Your help in this connection will
be appreciated.

THE WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION THE BEST HOME SAFEGUARD

Help The Organization That Helps You.

It is your loyal duty to take an active part in all affairs of YOUR
Association. Read below how you may help yourself, your lodge and
the Association.

30th Anniversary Campaign Ending on December 31, 1938.

FREE MEDICAL EXAMINATION

Medical examination fees for adult applicants will be paid by the
Supreme Office.

No medical examinations are required for juvenile applicants, ex-
cepting in the State of Ohio which will be paid by the Supreme Office.

COMMISSIONS

50c commission will be given for each juvenile applicant, accepted,
providing such applicant pays at least three monthly assessments.

New juvenile members will not be required to pay the first month's
assessment, but a few months' dues should be collected.

For new adult applicants accepted, and providing they pay at least
three monthly assessments, the following amounts will be paid:

\$1.00 for every new member insured for \$ 250.00
\$2.00 for every new member insured for \$ 500.00
\$3.00 for every new member insured for \$1000.00
\$4.00 for every new member insured for \$1500.00
\$5.00 for every new member insured for \$2000.00

SPECIAL PRIZES

The following prizes will be given to the adult lodge enrolling the
largest number of new adult and juvenile applicants:

First Prize	\$50.00
Second Prize	\$40.00
Third Prize	\$30.00
Fourth Prize	\$20.00
Fifth Prize	\$10.00

A lodge must enroll at least 25 new adult or juvenile members be-
fore being eligible for above prizes.

ADDITIONAL CREDITS

According to the rules in the Special Contest to select juvenile dele-
gates, credits will be allowed for all new members secured in this 30th
Anniversary Campaign as soon as applicant completes one year of
membership. These credits may be secured by the juveniles them-
selves, or by adults who may transfer credits to some worthy juvenile.

RESOLVE TO DO YOUR SHARE!

You should be as interested as any other member. Let all see that
you are! How many candidates will you secure this year? At least
one new member each month from every loyal and active member in
every lodge will make this 30th Anniversary Campaign an outstanding
event. It will be a good beginning toward our goal of 5000 juveniles
and double our adult membership by the convention of 1941. This Is
Easy To Achieve. WILL WE DO IT?

SKRIVNOSTI ZEMLJE

V zadnjih 35 letih je znan-
stveno raziskovanje našlo več
kemičnih snovi, ki so njih naj-
manjši zidaki, atomi, popolno-
ma različni od vseh drugih
prvin. Atomi novih snovi niso
stalni in nerazrušljivi, marveč
se v sebi vedno razkrajajo, pri
čem pa nastajajo jako moč-
ni učinki radi njih izžarjevanja.
Radij je velikanska izred-
nost tega sveta in ga plačuje-
mo po čudovitih cenah. Na le-
to ga pridobi ves svet približno
30 gramov! To je pa že veliko,
če pomislimo, da smo mogli
doslej pridobiti le nekaj več
kot 100 gramov radija v obliki
raznih soli. Pravijo, da iz vseh
zalog sveta ne moremo dobiti
več kot 700 do 800 gramov čis-
tega radija, zakaj najdišča za
radij, v raznih vrstah kamnov
in predvsem v morski vodi, so
tako malenkostna, oziroma, ta-
ko razredčena, da so pri seda-
njem razvoju tehnike sploh
brez pomena.

Kakšne mogočne sile deluje-
jo pri večnem razpadanju ra-
dijevih atomov, ki nanje ničes-
ar ne vpliva, da bi morali
razpadati nam pojasni nekaj
števil: Pri razpadanju enega
samega grama radija se pro-
izvaja v enem letu toliko toplot-
e, kolikor bi je bilo zadosti,
da bi se za eno stopinjo se-
grela 1200 kg vode. Neznans-
ko množino te toplote lomo
šele dojmili, če prej vzemo, da
je energija, ki se sprosti pri
razpadu enega grama nitrogl-
cerina (dinamita), osemkrat
manjša, ki se pa poraja reve-
da prej ko v desetstotinki ene
sekunde. Skrivnost je, zakaj
se ta velikanska množina ener-
gije tudi pri radiju ne sproži
naenkrat. Vendar je ta skriv-

nost skoraj takšna kakor ta,
zakaj nam tudi sonec, ki že
6—20 tisoč let vedno enako
toplo sij, ne odda naenkrat
vse svoje toplote! Če bi sonec
tako postopalo, bi bilo že čez
500 let ledeno. Če pa presoja-
mo izžarjevanje sončne toplote
na podlagi delovanja radija,
potem bi moralo biti v 1000
kg sončne gmote poldrugi
gram radija in to je milijon-
krat več, kakor pa ga je so-
razmerno v zemlji. A tudi to
je še vedno toliko, da se v 1
uri razvije 500 milijonov kelo-
rij, to je številka, ki je za to-
plotu v sredini zemlje gotovo
velikega pomena, ki jo pa na
površju zemlje še zmeraj pre-
seže moč sončnega izžarjeva-
nja.

S proučevanjem raznih pri-
rodnih zakonov o kemičnih se-
stavinah in njih razpadanju,
moremo približno sklepati o
starosti zemlje ali vsaj o sta-
rosti raznih vrst kamenja. Ta-
ko je na primer stara smolna-
ta luskavica v Joachimstalu na
Češkem krog 900 milijonov let.
S tem je pa tudi dognana sta-
rost tistih dob, v katerih so
sploh te rudnine. Na podlagi
teh opazovanj si lahko misli-
mo, da je zemeljska skorja
stara tri milijarde let in da bi-
vajo že poldrugi milijardo let
živa bitja na zemlji.

Ta Joachimstalska smolnata
luskavica je bila tista rudnina
s katero se začela zgodovins-
ka dela slavne Madame Curie.
Medtem so pa našli v Belgijs-
kem Kongu rudnine, ki vse-
bujejo veliko več radija ko v
Joachimstall. Iz 30 do 40 ton
kongške rudnine dobijo v Oole-
nu pri Antverpnu kjer je

svetovno središče za radij,
krog 1 gram radija.

V Kanadi, ob Velikem Med-
vedjem jezeru, visoko na sever-
u, so našli rude, o katerih si
obetajo velikanske dobičke.
Blizu Toronto je v Port Hope-
ju že nastalo drugo svetovno
središče za radij, ki ga vodi
dr. Pochon, bivši učenec Curie-
jeve. V Kanadi menijo, da bo-
do mogli to novo rudnino pre-
delavati za radij v dveh in
pol mesecu; v Oolenu pa jo
predelajo v tridesetini leta. Tu-
di vprašanje cene je seveda
velikega pomena. Gram radija
iz rude katanga je stal 9 mili-
onov 100 tisoč dinarjev, l.
1933 pa 7 milij. 500 tisoč di-
narjev, a Kanadčani upajo, da
bo stal 4 milij. 500 tisoč dinar-
jev in bi imeli v Kanadi ne-
kakšen svetovni monopol na
radij.

Porte Hope je več ko 3000
milj oddaljen od rudnikov, ki
so v najbolj nepristopnih kra-
jih dežele, severno polarnega
tečajnika. Rudnike so odkrili
pustolovski iskanci zlata in sre-
bra, ki so l. 1930 na lovu za
zlatom našli svetlosivo, zeleno
in črno kamenje, ki pomeni, da
je v njem srebro in uran. Leto
zatem pa so že odkrili baran-
tači skrivnost Velikega med-
vedjega jezera in kar na tro-
pe letal je odletelo proti severu.
Vsak je hotel biti prvi
kraj sreče in bogastva, ki ka-
žeta biti tu prav neizmerena.
Tudi kanadska vlada je posla-
la tja strokovnjake in je dala
premeriti pokrajino. Tako je
nastalo novo rudarsko mesto
ob Medvedjem jezeru, Came-
ronbay, ki je sredi samotne
pustinje, kjer je huda, dolga
zima in 4 mesece dolga noč.
Petdeset stopinj mraza je
tu kar neka navadnega.
Človeku je treba železnih živ-
cev za bivanje v takem pod-
nebnju. Toda — sanje o sreči
poživljajo živce. Vsi pustolov-
ci, barantaci in lovci za zakla-
di vedo, kaj je to.

IZ DOMOVINE

"Zale"

V Ljubljani so pred kratkim
začeli graditi novo mrtvašnico
pri Sv. Križu, katero bodo
imenovali "Zale". Zemljišče
kjer bo ta "vrt umrlih" stal,
méri okrog 6000 kvadratnih
metrov. Pročelje glavnega po-
slopja bo dolgo 38 m. Glavni
poudarek temu poslopiju bo
vhodno stebrišče, ki bo imelo
100 stebrov. Nekaj posebnega
bo 10 kapelic, ki so namenje-
ne za mrličje. To je nekaj tako
originalnega, da kaj takega ni
niti nikjer na svetu. Kapelice
bodo vse ločene druga od dru-
ge in bo k vsaki vodila poseb-
na pot. Vse "Zale" bodo do-
vršene prihodnje leto in bodo
stale okrog dva milijona dinar-
jev.

Najmanjši avto

Najmanjši avtomobil v Ju-
goslaviji je zgradil brez šole
in obrti 19 letni Črnogorec Na-
suf Hadrovič. Ta avto, ki ni
niti štiri čevlje dolg in komaj
okolu 160 funtov ne vozi s po-
sebnim brzino, komaj kakih 30
milj na uro, porabi pa okolu
tri kvarte bencina za 75 milj
voznje.

Spomenik padlim

V Bočni pri Gornjem gra-
du so pred kratkim blagoslo-
vili spomenik padlim vojakom.
Spomenik je lepo delo akade-
mičnega kiparja Zdenka Kali-
na, ki predstavlja ranjenega
vojaka, postavljenega v od-
prt kapelo.

Nesreča

Pri gradnji novega bogoslov-
ja v Mariboru je padel z viso-
kega lesenega ogródja tesar
Rudolf Kovačič, iz Zgornje
Kungote, star 25 let. Prilotel
je na tla take nesrečno, da je
obležal z obema poškodovani-
ma nogama in so ga morali od-
premiti v bolnico.

NA DOLENJSKEM JE MOJE SRCE

(Dalje)

71.
Karol Gnidovec poprosil
za pomoč sveto nebo,
z njim je množica klečeča
klicala srčno, gorko,
72.
naj Gospod Bog blagoslovja
vedno vso dolensko stran
naj nesreče vse obvaruje
kraje vse in vsaki stan,
73.
da ne bodo pozabili
do vseh koncev svojih dni
bana svojega, so zbrani
javno obljubili vsi
74.
in dobrotnikom vsem drugim
vedno bodo dali čast,
ki so spomnili se Krajne
brž ko so dobili oblast.

75.
Kaj bi storili otroci
od veselja ne vedo;
brž veselo te novice
v Argentino pišejo.
76.
Desno v breg se cesta vije,
morda Ti Ambrus je znan?
Zdi se: s travniki in polji
vred je s kama izklesan.

77.
Iz Ambrusa prideš v Zvirče,
pod župnije hinjske zvon,
v Suho Krajino središče,
morda tamkaj je Tvoj dom?
78.
Mi Zagradec zapustimo
in hitimo dalje spet
gledati, kako je krasen
tam ob reki Krki svet.

79.
Levo Straža, hrib, se dviga,
na njem vidiš danes še,
kako todi vbogo ljudstvo
svojčas je trpelo že.
80.
Tu grmado so stražili,
jo zažgali, ko Turčin
prihruamel je po dolini,
zvon za njo zavpil je z lin,
81.
ljudstvo je zatrepetalo,
se poskrilo pod zemljo
v kraške skalnate votline,
ali se je v cerkvico
82.
brž zateklo, tam molilo,
se branilo, na nebo
bolj ko nase v strašni stiski
verno je zaupalo.

83.
To so bili strašni časi.
O, premnogo bolečin
je izkusil rod slovenski,
rod slovenski, rod trpin
84.
preko sto in sto let dolgih,
kar po krajih teh živi
moli, poje, ljubi, kolne,
umira, znova se rodi.

85.
Z zemlje te je gori zrastle,
zemlja ga redi, živi,
kadar umrje, mrtvo truplo
spet to zemljo pognoji.
86.
Sveta je zato ta zemlja,
draga vsaka njena ped;
daj, pobožno po njej hodi,
iz te zemlje si bil vzeti!
87.
Tam na desnem bregu Krke
dviga vitek se zvonik,
v vas pa cesta kakor kača
vije se. Kje smo, vodnik?
88.
To Šmihel je, vas in fara
z lepo novo cerkvijo,
sveti Mihael in Ana
hudega ju varjejo.
89.
Tod so Klečeti, vas Dešeta,
Trzen in Plešivica,
Sveta Mreta in Poljanc,
in že preje vas Draška.
90.
Kakor piščeta krog koldje
so Vam zbrane te vasi,
vse prislunhejo pobožno,
ko v Šmihelu zazvonijo.
91.
Tisoče iz teh se krajev
v tuja mesta je razšlo;
so gotovo vsi veseli,
ko to pesmico bero.

92.
Dvakrat nova cesta, šola,
cerkev, nov betonski most,
pričajo duha, podjetnost,
novo delavno mladost.
93.
dom gasilski močna četa,
in moderna nova peč
za sušenje sadja, šunke,
ustanov še drugih več
94.
govore: Šmihel ustaja,
v novo slavo se budi,
ko je spal pokojno spanje
dolge čase, mnogo dni.
95.
Da je bilo tod drugače
v davnih časih, svoje dni,
govore izkopanine,
rimске, keltske, pravadni.
96.
Tod je zidal svoje stavbe
neki Vibius, Rimljan,
kraj ta Keltom, pračloveku
bil je znan in ljub, iskan.
97.
Mnoge romajo zdaj misli
iz tujine v te vasi,
na mladost spomin se solze
v tujem vabi iz oči
98.
Da, izseljeni Šmihelci,
nič nas ne pozabite,
često se nas spominjajte,
in pa: Kaj nam pošljite!
(Konec prih.)

SLOVENSKE GOSPODINJE V CHICAGO, POZOR!

Vabimo vas, da nas pridete obiskat v našem
novem lokalu na

1952 W. 22nd Pl.

kjer bomo otvorili

MODERNO TRGOVINO S SVEŽIM IN PREKAJENIM MESOM

Dan otvoritve 8. oktobra

Poleg drugega mesa dobite pri nas tudi
PREKAJENE KLOBASE IN ŽELODCE —
SVEŽE OČIŠČENA KURETINA NAŠA
IZREDNOST.

Na dan otvoritve se bodo dajali odjemalcem brezplačno
LEPI SPOMINČKI.

Rudy's Quality Market

RUDY JERIN, lastnik

1952 West 22nd Place CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 4974

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

Vitalij Vladimirovič je iskal takrat ves večer prilike, da bi mogel govoriti s Tamaro med štirimi očmi. Slednjič se mu je to posrečilo.

Stala je na ploščadi in zrla v temno daljo proti jezeru. Med ustnicami je držala rožo — in sama je bila podoba nežne pravljice cvetke...

Kot v hudih bolečinah je zadrževalo telo Vitalija Vladimiroviča, ko je zdaj mislil na trenutke, kako je takrat stopil prednjo in ji jecljaje in zardevaje razkril svojo ljubezen. Dobesedno se je še zdaj spomnil stavka, s katerim je končal:

"K letu bom docent in kmalu nato profesor. Potem bova napravila čudovita potovanja po vsem svetu, skupaj bova gledala piramide..."

Tamara ga je molče poslušala. Potem pa se je hipoma zvonko zasmejala, da ji je padla roža iz ust, in zbežala. Toda še preden si je mogel Vitalij Vladimirovič opomoči od začudenja, je bila že zopet tu in mu podala čuden, temnorjav predmet. Ko ga je natančneje pogledal, je opazil, da je bila to roka egiptovske mumije.

"Saj hočete iz mene napraviti prav to, kar moj oče," je dejala, "namreč tudi umetnino! Pojdite sami k svojim piramidam, ki sem jih itak že videla, in namesto moje roke vzemite tole roko mumije, ki sem jo prinesla od tam."

Ko pa je videla bolesten izraz Vitalija Vladimiroviča, se je prenehala smejati. Hipoma se je zresnila in mu dejala:

"Veste, najbrž mi ljudje izkazujejo preveč ljubezni. Kljub mojim osemnajstim letom mi je že toliko moških — pametnih in neumnih, grdih in lepih — razkrilo svojo ljubezen, da mi je postalo dolgčas. Ljubiti morem samo nekoga, ki sem mu nedosegljiva, do katerega se sama ponižam. Sicer pa že ljubim nekega moža. Reven je in grd, učil me bo delati in rešil me bo iz te nadloge, v kateri se dušim..."

Dolgo je bilo vse tiho. Končno pa je našel Vitalij Vladimirovič zopet besede. Jecljaje in še bolj zardel kot prej je izpregovoril:

"Toda... toda... če vam bo z vašim ubogim študentom Fedjo prav hudo, ali se boste potem obrnili name? Ali mi lahko obljubite vsaj to?"

"Poklicati bi vas mogla le tedaj, če bi vas ljubila. To pa se ne bo zgodilo, zakaj prepričana sem, da bom s svojim Fedjo zelo, zelo srečna."

Naslednjega dne je Tamara res izginila in zapustila pismo, v katerem je natančno obrazložila vzroke, ki so jo dovedli k temu koraku. Mati je bila od žalosti vsa iz sebe. Oče je molčal in ni storil prav ničesar, da bi dobil svojo hčerko nazaj ali da bi samo zvedel, kam se je obrnila. Dejal je le, da ga zdaj sploh več ne zanima, zakaj porušila mu je njegov vzor. Dodal je še, naj v nobenem primeru od njega ne pričakuje denarja.

Profesor Orlov se je danes odločil, da počaka Tamara pred pričetkom predavanja; seveda se je zelo bal, da sploh ne bo več prišla.

A prišla je. Ugledal jo je na koncu dolgega hodnika in ji šel hitro naproti. In zopet je komaj obvladal razburjenje, ki se ga je polastilo in se kot val zgrnilo čezenj,

ko jo je opazil; lotil se ga je obup, ko si je predložil, da bi mu mogla zopet uiti.

Ali Tamara je bila videti danes popolnoma mirna. Stopala mu je počasi naproti, mu podala roko s skoraj vpljudno hladnim smehljajem in ne da bi bila čakala njegovih besed, mu je pošepetala:

"Ne glejte me tako! In ne govorite z menoj o preteklosti! Ne smete me izdati! Tu me imajo za hčerko našega vrtnarja. V tovarni sem si z delom pošteno prislužila svoje proletarsko poreklo. Napravite tako, kakor da me že dolgo niste videli, toda ne čudite se temu, da sem tu!"

Profesor Orlov je bil tako razburjen, da je komaj razumel smisel njenih besed; zrl ji je prosoje v oči in dejal:

"Tamara Nikolajevna! Govoriti moram z vami, moram!"

"Tega sem se bala!" je tiho odgovorila Tamara. "Dolgo sem se borila sama s seboj, ali naj sploh hodim k vašim predavanjem..."

Nekaj hipov je omahovala, potem pa je nadaljevala:

"Priznati vam moram, da vas nisem pozabila in včasih... včasih se mi je celo dozdevalo, da bi vam mogla vračati ljubezen... toda niste znali z menoj pravilno ravnati, prestrašili ste me s svojim brezmejnimi vžigjenjem... Nisem hotela biti tudi vam to, kar sem bila svojemu očetu, nisem hotela biti umetnina, ampak človek... Zato tudi danes nisem hotela priti semkaj; bala sem se, da bi morala preveč misliti na to, kaj bi lahko bilo... Ali potem sem mislila, da bi bila sramota, če tako zbežim, hotela sem vam pogledati naravnost v oči!"

Pogledala ga je odkrito, naravnost in prosto. Profesor Orlov pa ji je vrnil pogled s tako toploto, s tako ljubeznijo, s takim oboževanjem, da je Tamara počasi povesila oči. Lahna rdečica se ji je razlila po nežnem bledem licu. Ne da bi ga pogledala, se je obrnila in šla proti izhodu.

Profesor Orlov se je ustrašil. Zopet je hotela iti od njega! Ne, to se ni smelo zgoditi! Hotel ji je nekaj reči, nekaj z njo govoriti, popolnoma vseeno, kaj, le od sebe je ni smel pustiti!

Pohitel je za njo, ji zastavil pot in dejal:

"Tamara Nikolajevna! Ne hodite vendar tako proč!... Povejte mi vsaj, kaj se je zgodilo z vami, kje ste bili vsa ta dolga leta!"

Tamara je obstala. Z lahnim smehljajem ga je pogledala; umirila se je zopet. S kretnjo roke je povabila profesorja Orlova, naj sede na klopi v vdolbini ob oknu, proč od vrvenja študentov, ki so tekali sem in tja; potem je začela:

"Ali se še spominjate, kako sem vam takrat pri nas na ploščadi pravila, da nočem nič slišati o lepoti, kako ponosno sem vam rekla, da bi mogla ljubiti samo revnega človeka, da hočem živeti v delu in se učiti trpljenja in stradanja? Takrat sem goljufala svojega ubogega študenta, ki me je res ljubil, goljufala sem vas in sebe, goljufala sem ves svet! Brez lepote ne morem živeti, v tem svetu se zadržim!"

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

RAZNE ZANIMIVOSTI

VAŽNO ODKRITJE

"Daily Herald" pripoveduje o odkritju, ki ga je napravil neki južnoafriški zdravnik, in ki bo še velike važnosti za človeštvo. Izumil je namreč način, kako bi bilo mogoče napraviti živila za dolgo dobo neskvajljiva.

Ta zdravnik, dr. Jay, specialist za bolezni žilja, je delal v svojem laboratoriju poskuse, pri katerih je hotel iz sladkorja izdestilirati primeren preparat za injekcije. To delo je trajalo nekoliko tednov in pri tem je zdravnik v svoji presenečenje ugotovil, da cvetlice in sadje, ki je stalo v laboratorijskem prostoru, in je bilo izpostavljeno plinom iz retorte, ne pokažejo niti najmanjšega sledu ovenelosti.

Ta pojav je začel raziskovati in je ugotovil, da so bili v resnici plini, ki so konservirali rastline na takšen način. Drugi znanstveniki so odkritje prav tako proučili in pravijo, da bi bilo mogoče s "sladkorinim steklom" ohraniti jajca devet mesecev popolnoma sveža, sadje leto dni itd. V Durbanu, Kapskem mestu in Johannesburgu bodo zgradili sedaj kemične laboratorije za pridobivanje tega plina. Konserviranje 30 ton sadja in po novi metodi na veljalo več nego 10 angleških šilingov.

ZELENJAVA Z MORJA

V Cardiganskem zalivu na angleški zapadni obali so urečili "podmorsko farmo", ki naj bi pridobivala dragocene podvodne rastline in jih uvedla v ljudsko prehrano. Raziskave so pokazale, da je v tem zalivu 53 različnih vrst podvodnih rastlin, ki so vse užitne. Ker imajo dosti raznih soli in vitaminov, so celo tečnejše in

bolj zdrave nego kopne rastline.

Poseben stroj, ki so ga postavili nalašč za to, kosi rastline na morskem dnu in jih dviga na površje. Doslej delajo do globine 40 m. Iz rastlin, ki so jih tako pridobili, so izdelali med drugim zelo okusno mezgo. Cela vrsta rastlin pa je enako uporabna tudi za sestavo zdravil in tvoriva za plinske maske.

VODJA ŠOL MORAL RESIGNIRATI

Potomac, Ill. — Dijaštvo tukajšnje višje šole, kakor tudi občinstvo, je zahtevalo, da mora superintendent nad šolami, R. S. Wilson, odstopiti, in je bila vsled grozeče stavke dijaštva en dan višja šola zaprta. Po zbopjanju dijaštva in meščanov je bil Wilson v resnici prisiljen k odstopu. Ogorčenje proti njemu se je dvignilo po samoumoru, ki ga je izvršila njegova žena, baje vsled tega, ker je mož hotel razporoko, da se poroči z drugo.

S PENIJI SI KUPIL AVTO

Chicago, Ill. — Na penijih je štedil mladi Wm. Cehak, ki živi na 3749 No. Leclair ave. in peniji so mu pripomogli, da ima zdaj nov avto. V neko trgovino z avtomobili je prišel zadnjo sredo z vrečo na rami, težko 44 funtov, in iz nje stresel same penije. Poklicani so bili štirje uslužbenci, da so prešteli ta zaklad in našli so 6.400 penijev. To je bilo plačilo prvega obroka, ki je omogočil Cehaku, da se je odpeljal z novim avtomobilom.

Katoliški Slovenci, v vaše hiše spada edino le katoliško časopisje!

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNICO in kratek SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepne oblike.

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdovezan v platno... \$1.50

Broširan mehko... \$1.25

Najpripravnější

MOLITVENIK ZA AMERIŠKE SLOVENCE JE:

SLAVA MARIJI

(Spisal P. K. Zakrajšek.)

Tiskan v mastnem tisku, kakor so te dve vrste v okvirju.

Vsebuje tri maše; raznevrstne molitve; križev pot; več litanij, pesmi in skupne molitve, ki jih rabijo društva pri skupnih obhajilih. Je zelo praktičen molitvenik.

Molitvenik je vezan na tri načine in stane:

Vezan v umetno usnje, zlata obreza... \$1.00

Vezan v pristno usnje trde platnice, zlata obreza... \$1.25

Vezan v fino usnje, vatrane platnice, zlata obreza... \$1.50

Pri naročilih vedno omenite, katere vrste vezavo želite in za isto pošljite potrebni znesek, kakor navedeno v cenah.

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trank

Znanost — upanje.

(Konec)

Dr. Edgar Dacque in his "Periods of the Earth", published a few years ago at Munich, even questions the common belief among evolutionists that the various forms of plant life have undergone evolutionary processes except such as have been artificially produced by horticulturists who cross one plant with another. He believes that:

"Most of them appeared on the earth's surface rather suddenly and in an endless variety almost simultaneously, a view fully in harmony with Christian teaching on the creation of the world".

Edgar Dacque holds that the whole system of nature remains inexplicable without the assumption of an inner motive power which must lay at the bottom of all manifestations of life. This motive power can, of course, be no other than God".

Kdor se zanima, bo razumel. Ti znanstveniki toraj trdijo, da džungl ni nobeno znanstvo, toraj naturalisti niso znanstveni niti pri podlagi, niti pri bistvu človeštva, in ti neznanstveni naturalisti ali džunglisti hočejo z znanstvom ali "znanstvenim parom" privedi človeštvo do rešitve!?

Seve bodo džunglisti hudi na znanstvenike, ki ne verujejo v njih kosmatine. Je že tako, da niso vse glave enakih misli.

Recimo, da bi bilo, kakor trdijo džunglisti, krščanstvo, prvi tabor, brez vsake znanstvene podlage, džunglizem pa golo in pristno znanstvo, recimo, da bi bil človek le zadnji člen razvitka iz živalstva. Recimo, da bi bilo tako. Vsaj mene bi se lotila v tem pogojnem slučaju huda in prav jezasta sentimentalnost. Vsaj jaz živim zdaj. Vse okoli je polno človeških strasti ali divjin, prepripi, preganjanja, borbe, bolezni, pomanjkanja, vse polno enakega mizernega življenja. Pozneje šele bo, ko reši "rešilni pas" znanstva! Kaj mi ta "pozneje, tedaj..." pomaga, ko sem jaz zdaj tu?? Pa zopet vidim, da bodo rekli, piše

pač le živ, živ in nima "zdrave pameti", ker nima idealov za — znanca. Mi je vse eno, kaj pravijo o meni, ako sem prišel iz džungla, poznam le mene, mi ni za znanca. Čemu sem moral že zdaj priti? Džungl, zver ne pozna greha, ker le "biološke sile same nadaljujejo svoj proces neodvisno od človeške volje in kontrole", kakor trdi Molek v članku. Zato mi nihče ne more zameriti, ako se jaz ne brigam za neke polome. In enako džungl ne pozna čednosti, idealov. Zato se mi ni treba na kake potomce žrtvovati. Džungl, zver sploh nima volje, svobodne odločitve, ker "biološke sile same nadaljujejo svoj proces". Prav smrtna sentimentalnost me prime, ako je človek le kos džungla. Da bi ne bil rojen, ali vsaj takoj umrl! Poudarim pa, da sentimentalnost ni noben znanstven argument.

Se en korak lahko storimo. Recimo pogojno, da je le džungl. Recimo dalje, da bi se človek skobacal potom znanstva, kdaj iz tega džungla. Džungl je bolj in bolj leze vanj. Izkobacal bi se, in mir bi bil in bratstvo in sreča in harmonija in raj. Recimo tako. Zopet sem sentimentalen. Ne vem, ali bi znanstvo odpravilo tudi n. pr. mačka, kadar bi se hudo napil, ali grizenje v trebuhu, kadar bi se prejedel. In če bi. Vse življenje bi obstajalo le v nekam — prežvekovanju, katero bi končno končalo s prazno nirvano. Jaz bi vrst tako prežvekovanje za vrsto.

Kar podaja dr. Eric Bell, na čigar podlagi razpravlja članek "Znanost je edino upanje" v "Prosveti", je filozofija, in silno važna filozofija, ki posega v vse socialno življenje in razglša religijo, organizirano vlado in celo kulturo za bunk, ampak ta filozofija je goli gumpsimus, ni pa noben sumpsimus, nobena znanstvena filozofija.

Katoličan brez katoliškega časopisja je kakor vojak brez puške.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

2125 So. 52nd Avenue
(poleg Douglas Elevator)

CICERO, ILL.
Tel. Cicero 610

URE: vsaki dan izvemši
srede od 9 a. m. do 8 p. m. —
Ob nedeljah pe dogovoru.

LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service, Inc.
302 East 72nd St., New York, N. Y.

POTNIŠKA PISARNA, ZASTOPSTVO PARORODNIH DRUŽB, NOTARSKI IN DRUGI POSLI ZVEZI S STARIM KRAJEM.

Cene denarnih pošilk:

Za	Din	Za	Din
\$ 5.00	200	\$ 6.35	50
11.65	500	12.25	100
23.00	1000	29.50	500
45.00	2000	57.00	1000

Pošiljamo tudi v U. S. Dolarjih. V slučaju nujnosti izvršujemo nakazila po brzojavnem pismu in direktno kabl.

'ZIVI IZVIRI'

je krasna knjiga, ki govori o trdnem rodu Brjanov. Zanimiva povest, ki more vsakega zanimati. Spisal jo je znani slovenski pisatelj IVAN MATIČIČ, ki je spisal knjigo "Na krvavih poljanah".

Knjiga vsebuje 411 strani, tiskana na finem knjižnem papirju, platnice klasično moderno opremljene, vezana v platno.

KNJIGA STANE S POŠTNINO

\$2.00

Naroča se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

Naročila za stenske koledarje

"AMERIKANSKEGA SLOVENCA" za l. 1939

sprejemamo do 1. novembra 1938

Na tisoče ameriških Slovencev naroči vsako leto STENSKI KOLEDAR "Amerikanskega Slovenca" svojim domačim, ali prijateljem in znancem v stari kraj. Naročite ga tudi VI. KOLEDAR STANE S POŠTNINO SAMO 20 CENTOV, kar lahko pošljete v Money order, zamkah ali gotovini. Zraven pošljite pravilni naslov in ko bo koledar izšel, ga bomo odpravili na dani naslov.

Naročila sprejemamo za JUGOSLAVIJO in vse druge dele sveta. Le za Italijo ne, ker tam je dostava slovenskih tiskovin zelo netočna. — Naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,
Chicago, Illinois